

ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

**НА СПЕЦИАЛНОСТ „ЕКОЛОГИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА“**

Област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление: 4.3. Биологически науки

Образователно-квалификационна степен: Бакалавър

Професионална квалификация: Еколог

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 1 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------

Квалификационната характеристика на завършилите специалност „Екология и опазване на околната среда“ с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ във Факултета по природни науки на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ – ПМС № 162/2002 г., Постановление 125 от 24 юни 2002 г. и с Националния класификатор на професиите (МТСП, 2010 г.).

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Специалността „Екология и опазване на околната среда“ от професионално направление „Биологически науки“ за придобиване на образователно-квалификационната степен „бакалавър“ и професионална квалификация „Еколог“ има за цел да подготвя специалисти в областта на съвременната екология и опазването на околната среда, които да могат да провеждат пропагандна, научно-методическа, изследователска и организационно-управленческа дейност, свързани със запазване на екологическото равновесие, биологичното разнообразие и генетичния фонд на планетата.

Тези цели определят насочеността на обучението към:

- цялостна фундаментална, общотеоретична и общопрофесионална подготовка, която осигурява интегративни и интердисциплинарни знания в сферата на екологията и опазване на околната среда;
- формиране на професионални умения, които съответстват на изискванията, произтичащи от членството на България в Европейския съюз;
- създаване на образователна среда, осигуряваща възможност на бъдещите специалисти да овладеят съвременни методи на изследване, за изява на творческото им и иновативно мислене;
- подготовка за изпълнение на професионалните задължения в съвременното информационно общество, чрез обогатяване на познанията за компютърни и информационни технологии;
- придобиване на адекватен личен опит, съответстващ на бъдещата им професионална дейност;
- формиране на професионално-личностни качества, способности и стремеж към непрекъснато самоусъвършенстване и самообразование.

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 2 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Компетенции на завършилите студенти ОКС „бакалавър“, специалност „Екология и опазване на околната среда“.

1. Област и обхват на знанията

Завършилите бакалаври получават задълбочени теоретични и практически познания освен по фундаменталните биологични и екологични дисциплини, също и по редици химически, физико-математически, географски и икономически дисциплини. Това дава добра основа за тяхната успешна реализация по специалността и продължаване на образованието им в по-горните степени на обучение. Завършилият специалността „Екология и опазване на околната среда“ трябва да притежава:

- многостранна информация и познания в основните направления на съвременната екология и тенденциите в бъдещото ѝ развитие;
- задълбочени познания по фундаменталните проблеми на съвременното общество, свързани със замърсяването на околната среда и нарушаване на екологичното равновесие в биосферата, които свободно да прилага в практиката;
- знания, позволяващи му да използва свободно оригинална научна и учебна литература;
- знания, свързани с анализа и интерпретацията на биологични процеси и явления при провеждане на експериментална и изследователска работа за изучаване на природните екосистеми;
- знания за методите на изследване и характеристиките на екологичните структури, динамиката, хоризонталната и вертикалната диференциация, видовия състав, кръговрата на веществата и потока на енергията в популациите на екосистемите, както и биологичните и социалните аспекти на въздействие на човека върху природата и социалната среда, и основните принципи за опазване на равновесието в биосферата;
- знания за приложението на съвременни методи за анализ и контрол на замърсителите на природната среда, в това число и високо-токсичните;
- практически знания за прилагане на методи за статистическа обработка на данни;
- познания за съвременните компютърни и информационни технологии.

2. Област и обхват на уменията

Завършилите бакалавърска степен в специалност „Екология и опазване на околната среда“ трябва да притежават умения за:

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 3 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------

- прилагане на усвоените знания по екология и съвременните изисквания за опазване на природната среда при решаване на конкретни практически проблеми;
- прилагане на новостите в сферата на професионалната област при решаване на теоретични и експериментални задачи;
- планиране, организиране и провеждане на самостоятелно изследване по поставен проблем;
- експериментална работа при решаване на задачи от областта на опазването на природната среда.

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката).

3.1. Личностни компетентности:

- да притежават професионална мотивираност и положително отношение към бъдещата професия;
- да поддържат широка осведоменост за новостите в областта на избраната специалност;
- да притежават умения за работа в екип;
- да поемат отговорност за взети решения;
- да търсят пътища за овладяване на нови знания и умения и повишаване на квалификацията си чрез самообразование и самоусъвършенстване;
- да спазват общоприетите етични норми и да споделят установената нравствена стойностна система;
- да притежават способност за писмена и устна комуникация и висока култура на социално и делово общуване;
- да имат формирана много добра чуждоезикова култура;
- да притежават компютърна грамотност и умение да ползват ресурсите на Internet.

3.2. Професионални компетентности

В пряката си професионална дейност завършилите бакалавърска степен по “Екология и опазване на околната среда“ трябва да могат:

- да владеят и реализират в практиката знания от различни научни области с интегративен и интердисциплинарен характер като: знания за състава, структурата и функционирането на природните екосистеми, анализ на биотичните съобщества в различни местообитания, включително екстремни, за съвременните научни, инструментални и компютърни методи на работа и статистическа обработка на информация;

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 4 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------

- да боравят с понятия, принципи и закономерности, свързани с използване на различни техники за анализ, да извършват оценка и да познават нормативното осигуряване на управлението на околната среда;
- да осъществяват професионална практическа дейност по управление на околната среда в институции, организации и служби на опазване на околната среда, сигурност и защита в държавния, публичния и частния сектор на национално, регионално, общинско и фирмено равнище, съгласно длъжностните описания на работните места;
- да познават и боравят компетентно с нормативната база в сферата на екологията и опазването на околната среда;
- да осъществяват ефективно междуличностно взаимодействие при вземане на решения;
- да прилагат комплекс от знания и умения за компетентна реализация в професионалната си практика;
- да извършват научно-изследователска работа, анализи и мониторинг в различни отрасли на промишлеността и селското стопанство, да съставят комплексни оценки, да работят с документация;
- да усъвършенстват организацията на собствената си дейност и условия на труд в съответствие със съвременните изисквания по отношение на професионалната област, да разширяват възможностите си чрез професионална рефлексия, обмен на опит в рамките на професията и участия в научни дискусии;
- да прилагат интегративен и мултипрофесионален подход в работата си и при работа в екип;
- да осигуряват спазването на професионалните и етични стандарти.

3.3. Инструментални компетентности:

- прилага понятийния апарат в трите направления на специалността – биологическо, химическо и педагогическо;
- работи с основната апаратура в биологична и химична лаборатория;
- притежава умения за прилагане на аудиовизуални и информационни технологии в обучението.

3.4. Технологични компетентности:

- усъвършенства собствената си дейност;
- усъвършенства условията за труд на работното си място;
- използва възможностите за продължаване на професионалното си обучение.

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 5 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността „Екология и опазване на околната среда“ с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и професионална квалификация „Еколог“, могат да се реализират в институции с подходящ предмет на дейност като:

- в системата на Министерството на опазване на околната среда и водите (РИОСВ, ИАОС, РИОКОЗ, Дирекции на национални и природни паркове и други защитени територии), други министерства и агенции като специалисти по опазване на околната среда (еколог, анализатор на замърсяване, експерт консервация на околната среда, консултант екология, биолог и сродни длъжности);
- в системата на областната и общинска администрация като специалисти по опазване на околната среда (еколог, експерт консервация на околната среда, експерт устойчиво развитие и др.);
- в лаборатории за контрол на качеството на околната среда и контрол на храни, агрохимични лаборатории, предприятия на хранително-вкусовата и преработвателна промишленост;
- в консултантски, проектантски организации и неправителствени организации, разработващи екологични проекти, извършващи мониторинг и екологични експертизи;
- в системата на образованието и науката като преподаватели и изследователи (преподавател, ръководител звено за изследване и развитие, ръководител научна програма, завеждащ научна лаборатория);
- придобилите допълнително учителска правоспособност, могат да работят като учители по „Човекът и природата“ (V и VI клас) и „Биология и здравно образование“ (VII – XII клас) в средното образование.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР“ ПО СПЕЦИАЛНОСТ „ЕКОЛОГИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА“

Бакалавърската степен се придобива след обучение в рамките на 8 семестъра - редовна форма. На завършилите се присъждат 240 кредита.

Дипломиране:

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 6 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------

Осъществява се в два варианта, съгласно условията, регламентирани от Правилника за структурата и организацията на учебния процес в ШУ „Епископ Константин Преславски“:

Първи вариант: Защита на дипломна работа

Втори вариант: Писмен държавен изпит

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилиите специалността „Екология и опазване на околната среда“ с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и професионална квалификация „Еколог“ могат:

- по време на следването си да завършат втора близка специалност от съществуващите в ШУ „Епископ Константин Преславски“, като например „География и биология“, „Биология и химия“, „Растителна защита“ и други;
- да придобият допълнително учителска правоспособност по екология и биология;
- да продължат образованието си в образователно-квалификационната степен „магистър“;
- да повишават квалификацията си чрез възможностите за мобилност в рамките на Европейския съюз;
- да специализират в научно-изследователски и развойни звена, лаборатории, научни институти, учебни заведения – институти и университети на територията на страната и в чужбина.

Квалификационна характеристика на специалност „Екология и опазване на околната среда“, ОКС „бакалавър“	Издание 2	Редакция 3	25.04.2025 г.	стр. 7 от 7
--	-----------	------------	---------------	-------------